

**EDUCATIEVE BACHELOROPLEIDING
VOOR LAGER ONDERWIJS**

Bachelorproef

Output

Grenzeloze herinneringen
Herinnerings- en omgevingseducatie van
de Eerste Wereldoorlog in Hamont-Achel

GRENZELOZE

HERINNERINGEN

Herinnerings- en omgevingseducatie van de Eerste
Wereldoorlog in Hamont-Achel

HANDLEIDING

Sander Eerlings

Activiteitenoverzicht Grenzeloze Herinneringen

Lestijd	Lestitel	Leergebied	Doelen
 100'	1 Herhalingsles over de Eerste Wereldoorlog	 	MM ET 3.7 LL ET 6 SV ET 1.5 OWti3, IVoc1, SErv3
 100'	2 Creatieve activiteit: dagboek maken	 	MM ET 3.9* MV ET 1,4*,1.5, 1.6, 6.3* OWti5, MUva3, MUge5, IKvk1
 50'	3 Activiteiten in de themahoek	 	MM ET 3.7 ICT ET 1 SV ET 1.5 OWti3, MEmw1, SErv3
2 x 200'	4 Fietstocht door Hamont-Achel	 	MM ET 3.7, 4 LO ET 2.2* LL ET 6 OWti3, OWru4, OWru7, MZgm12, IVoc1
 50'	5 Klasgesprek	 	MM ET 3.8 NE ET 2.3 SV ET 1.6 OWti7, TOmn2, SEiv1

Materialenlijst

	Lestitel	Materiaal
1	Herhalingsles over de Eerste Wereldoorlog	 Presentatie Artefacten Eerste Wereldoorlog Zie voorwerpen* Videofragment Dodendraad Kopieerblad 1 <i>Foto's loopgravenoorlog</i> Kopieerblad 2 <i>Clusterkaarten</i>
2	Creatieve activiteit: dagboek maken	 Beeldbeschouwing : oude dagboeken <u>Materiaal</u> : kartonnen dozen (voor de kaft), A4 printpapier (wit), koffie (minstens 1l), verf (minstens 4 kleuren) <u>Gereedschap</u> : scharen (zaagjes), penselen, föhns (2), schuurpapier, waterbakjes <u>Bindmiddel</u> : contactlijm, papiertape, touw, nietjes
3	Activiteiten in de themahoek	 Ganzenbordspel Jérôme Seynhaeve <i>(Verkrijgbaar bij erfgoed West-Vlaanderen)</i> Bordspel vluchten <i>Verkrijgbaar bij erfgoed West-Vlaanderen)</i> Escaperoom Kopieerblad 3 <i>Wie is het?</i>
4	Fietstocht door Hamont-Achel	Kopieerblad 4 <i>Ramp station</i> Kopieerblad 5 <i>Achelse Kluis</i> Fiets, fluohesje, rugzak met tussendoortje, stopbordje
5	Klasgesprek	 Presentatie Dagboeken

Activiteit 1: Herhalingsles over de Eerste Wereldoorlog

LESDOELEN

De leerlingen onderzoeken de gebeurtenissen uit WOI in België, met specifieke aandacht voor Hamont-Achel.

De leerlingen linken deze gebeurtenissen uit de Eerste Wereldoorlog aan de specifieke artefacten.

De leerlingen tonen een gerichte interesse en bij het ontdekken van historische oorlogslocaties en artefacten.

De leerlingen werken samen om clusters van voorwerpen uit de Eerste Wereldoorlog te vormen met behulp van kaartjes.

MATERIAAL

- [Presentatie](#)
- [Artefacten Eerste Wereldoorlog](#)
*Zie voorwerpen**
- [Videofragment Dodendraad](#)
- Kopieerblad 1
Foto's loopgravenoorlog
- Kopieerblad 2
Clusterkaarten

LESVERLOOP

Introductie

1. Kadering thema
2. Wat weet je over WOI?
3. Clusterkaarten

Kern

4. Oorzaken WOI
5. Tussen welke landen was er oorlog?
6. De loopgraven
7. Hamont-Achel tijdens WOI

Slot

8. Clusterkaarten
9. De klapproos

INTRODUCTIE**TIP!**

Zorg dat de leerlingen al beschikken over voldoende kennis over de Grote Oorlog: de aanloop en start van WO I, de plaats van België tijdens WO I, het Von Schlieffenplan, mosterdgas, loopgraven ...

KERN**1. Kadering Thema**

(Dia 1) Begin de les met een kadering over wat er de komende weken allemaal op het programma staat omtrent WO I. Vertel dat deze les een herhaling is van hetgeen dat ze reeds hebben geleerd tijdens vorige lessen.

2. Wat weet je over WO I

(Dia 2) *Vraag 1: Wat weet je van WO I?*

De leerlingen krijgen de kans om te delen wat ze al weten over de Eerste Wereldoorlog. De leerkracht moedigt hen aan om belangrijke gebeurtenissen, personen en feiten te noemen.

3. Clusterkaarten

Onder elke stoel ligt een foto verstopt die de kinderen mogen nemen en bekijken. Aan het einde van de les moeten de leerlingen groepjes maken van de foto's die bij elkaar horen. Elke groep moet bestaan uit 4 foto's.

4. Oorzaken WO I

(Dia 3) *Vraag 2: Wie kan in het kort vertellen wat de oorzaken waren van WO I?*

Antwoord: De Eerste Wereldoorlog begon omdat er veel problemen en **spanningen** waren tussen verschillende landen in Europa. Deze problemen gingen over dingen zoals wie de **baas was over welke gebieden** en welke landen met elkaar bevriend waren. Toen een belangrijk iemand uit Oostenrijk-Hongarije, genaamd **Frans Ferdinand**, werd vermoord, werd dit als een reden gezien om oorlog te beginnen. Andere landen gingen zich ermee bemoeien en al snel waren veel landen in Europa bij de oorlog betrokken (door o.a. het bondgenootschap).

5. Tussen welke landen was er oorlog?

Vraag 3: Welke landen voerden met elkaar oorlog tijdens WO I?

Antwoord: De Eerste Wereldoorlog was een grote oorlog tussen verschillende landen in de wereld. Aan de ene kant stonden landen zoals Groot-Brittannië, Frankrijk en Rusland, en aan de andere kant stonden landen zoals Duitsland, Oostenrijk-Hongarije en Turkije. Er was een **bondgenootschap** tussen verschillende landen. Dit hield in dat op het moment dat een land van bv. de geallieerden werd aangevallen de andere landen van de geallieerden mee gingen verdedigen/vechten. Zo waren er twee bondgenootschappen. Aan de ene kant hebben we de **geallieerden** en aan de andere kant zijn er de **centrale mogendheden**.

Geallieerden:

Groot-Brittannië; Frankrijk, Rusland, **België**, Servië, Montenegro. Later sloten landen zoals Italië, Roemenië, Griekenland en de Verenigde Staten zich aan bij de geallieerden.

Centrale Mogendheden:

Duitsland, Oostenrijk-Hongarije, het Ottomaanse Rijk (Turkije), Bulgarije.

6. De loopgraven

Vraag 4: Wat is een loopgraaf?

Antwoord: Een loopgraaf is een diepe greppel of sleuf in de grond, gegraven tijdens oorlogen om soldaten bescherming te bieden tegen vijandelijke aanvallen. Het dient als een verdedigingslinie waar soldaten kunnen schuilen en vechten. (Op de volgende dia's wordt hier dieper op ingegaan.)

(Dia 4) Vraag 5: Hoe werd een loopgraaf gemaakt?

Antwoord: Vroeger bestonden er geen graafmachines die loopgraven konden uitgraven. De loopgraven zijn **door de soldaten zelf uitgegraven**. Elke soldaat had een **klein schopje*** bij zich. Deze werden o.a. gebruikt om de loopgraven uit te graven. Soms was de grond zo hard of waren er zoveel stenen in de grond dat je er niet door kon graven. Hiervoor werd een **houweel*** gebruikt. Zowel de geallieerden als de centrale mogendheden maakten loopgraven. Om deze extra te **beschermen** werd er **prikkeldraad*** voor gedaan. Zo werd het voor de vijand extra moeilijk om het gebied aan te vallen. Ook werden er soms bepaalde types **golfplaten** of **boomstammen** over de loopgraven gelegd zodat ze hier onder konden schuilen.

(Dia 5) Vraag 6: Hoe werd er oorlog gevoerd vanuit de loopgraven?

Antwoord: Beide landen hadden **loopgraven** waar de **soldaten** met hun geweren en bajonetten (lange messen die op het geweer konden worden gezet) zaten. Tussen de loopgraven in was er een strook **niemandsland**. Dit was gebied dat zowel niet toebehoorde aan de geallieerden als aan de centrale mogendheden. Enkele kilometers van de loopgraven hadden beide landen een rij met **kanonnen** staan die ze gebruikten om **granaten*** naar de vijand te vuren. Achter deze linie was er nog soms een **veldziekenhuis**. Hier werden gewonde soldaten verzorgd en was er ook een **tent/bunker** waar **generaals en officieren** samenkwamen om de verdere plannen te bespreken. Zo moesten zij het signaal geven wanneer er geschoten mocht worden.

Als het bevel voor een aanval werd gegeven, bracht een soldaat van deze tent de **boodschap** over naar de soldaten die de kanonnen bedienden. Vervolgens liep de soldaat verder om de boodschap door te geven aan de officier in de loopgraaf. Deze officier riep dat iedereen de **bajonet** op hun geweer

Kopieerblad 1
Loopgravenoorlog

moest zetten. Vervolgens deden de **kanonnen** hun werk en schoten ze in de loopgraven van de vijand. Als de kanonnen klaar waren, floot de officier op een **fluitje** waardoor alle soldaten uit de loopgraven klommen. Zo probeerden ze in de loopgraven van de vijand te komen.

(Dia 6) Vraag 7: Hoe was het leven in de loopgraven? Wat waren de gevaren?

Antwoord: Net zoals in de middeleeuwen was er in de loopgraven **weinig hygiëne**. Dode **lichamen** waren aan het **rotten**, de soldaten konden zich **niet wassen** (ze konden ook hun tanden niet poetsen), wonden werden amper verzorgd en geraakten geïnfecteerd, soldaten kregen **loopgraafvoeten**¹ door telkens met natte kleren te moeten rondlopen en door in de nattigheid te lopen... Dit alles zorgde ervoor dat er veel **ratten** goed konden gedijen in de loopgraven met allerlei ziektes als gevolg.

De legers schoten met **granaten*** op elkaar. Als bescherming droegen de soldaten een **helm*** en een **uniform***. Tegen het midden van de oorlog kwamen de Duitsers met een nieuw soort granaat, de **gasgranaat***, met hierin het zogenaamde **mosterdgas**. Als je ogen een lange periode in aanraking kwamen met dit gas, werd je **blind**. Als je het inademde werden je longen beschadigd waardoor je op een latere leeftijd bij wijze van spreken **stikte** omdat je longen niet meer werkten. Als bescherming hadden de soldaten een **gasmasker*** bij zich dat ze zo snel als mogelijk moesten aandoen.

De soldaten in de loopgraven schoten met **kogels*** op elkaar. Vaak stierven de soldaten niet direct door een kogelschot, maar stierven omdat alle verzorging veel te laat kwam of er geen was.

Als laatste zien we een foto van een **Belgische soldaat** tijdens WOI, **Emile Cossey**. Hij heeft ook telkens in de loopgraven gevochten en is hier in zijn ogen geraakt door een **granaatscherf**. Hierdoor heeft hij aan één kant een **glazen oog**. Hij heeft de oorlog overleefd en is na de oorlog **schilder** geworden. Het enige dat men nog van hem heeft is een **knoop*** van zijn uniform met de Vlaamse Leeuw. Zijn broer **Achiel Cossey** heeft ook meegevochten aan de IJzer en is hierbij in contact gekomen met **mosterdgas**. Hij is gestorven in 1926 en werd uiteindelijk maar 55 jaar ten gevolge van het inademen van het mosterdgas (zware astma). Hetgeen wat men nog van hem heeft, is een **doodsprentje***.

7. Hamont-Achel tijdens WOI

(Dia 7) Vraag 8: Was er in Hamont-Achel ook een loopgravenoorlog zoals in West-Vlaanderen? Wat gebeurde er dan wel in Hamont-Achel?

¹ Tijdens de Eerste Wereldoorlog kregen soldaten vaak last van een aandoening genaamd "loopgraafvoeten". Dit kwam doordat ze lange tijd in natte en modderige loopgraven stonden, waardoor hun voeten koud en vochtig werden. Dit kon leiden tot ernstige blaren, infecties en soms zelfs tot amputaties. Het was een pijnlijke en hinderlijke aandoening die veel soldaten trof tijdens de oorlog.

[Videofragment](#)
[Dodendraad](#)

Tijdens de fietstocht gaan ze verder ontdekken wat er nog allemaal in Hamont-Achel is gebeurd tijdens WOI.

Antwoord: In Hamont-Achel zijn er geen loopgraven geweest. Dit kwam omdat de Duitser dit gebied direct in handen hadden en het onnodig was om hier loopgraven te gaan maken. Wel zijn er veel andere dingen gebeurd in Hamont-Achel tijdens WOI. Zo was er o.a. een dodendraad die hier in Achel begon en zo doorging helemaal tot aan de Belgische kust.

SLOT

8. Clusterkaarten (samenvatten)

Laat de leerlingen door de klas wandelen waarbij ze elkaars foto zien. Na 1 minuut mogen ze zelf clusters beginnen te vormen en nadenken over de overkoepelende term die bij hun cluster hoort.

9. De klapproos (duiding)

Vraag 9: Hoe heet de rode bloem die je in het begin van de presentatie kon zien? Wat heeft deze bloem te maken met de oorlog?

Antwoord: De klapproos is een roodkleurige bloem die we gebruiken om te denken aan en dankbaar te zijn voor mensen die hebben gevochten en gestorven zijn tijdens WOI. Het is een bloem die ons herinnert aan hun moed en offers. Deze bloemsoort heeft weinig grondstoffen nodig om te groeien en was tijdens WOI vaak te zien tussen al het doodse dat deze oorlog allemaal teweegbracht.

Reflectie: Sluit de les af met een moment van reflectie waarin leerlingen vragen kunnen stellen en bespreken wat ze hebben geleerd tijdens de herhalingsles. De antwoorden op de reflectievragen schrijven ze voorlopig in hun kladschrift om vervolgens in hun echte **dagboek** te schrijven als deze af is.

Activiteit 2: Creatieve activiteit: dagboek maken

LESDOELEN

De leerlingen schrijven in hun dagboek over de activiteiten en leerervaringen die ze tijdens de lessen over de Eerste Wereldoorlog hebben opgedaan.

Doel i.v.m. techniek: De leerlingen kunnen:
Knippen met een schaar, scheuren van papier, assembleren en samenvoegen van verschillende materialen met contactlijm, werken met kosteloos materiaal, schilderen/ werken met verf.

Doel i.v.m. creativiteit: De leerlingen:
Ontwerpen hun eigen dagboek bestaande uit kosteloos materiaal (knutselspullen), papier en verf. (Eigen creativiteit stimuleren.)

Doel i.v.m. de beeldende inhoud: kleur, vorm, compositie, textuur (beeldaspecten).

Vorm: Ze creëren een werkstuk dat geïnspireerd is op een oud boek. De leerlingen werken met 2D - en 3D - vormen.

Compositie: De leerlingen maken een compositie in de ruimte, ze zorgen voor een evenwichtige verdeling van chaos zodat in het boek geschreven kan worden.

Kleur: De leerlingen werken met kleuren die voor hen WOI symboliseren.

Textuur: De leerlingen maken gebruik van verschillende soorten materialen.

Doel i.v.m. attitudes: De leerlingen leren:
Respect hebben voor materialen. Reflecteren op hun eigen werk en dat van anderen. Ervaren plezier en voldoening in het experimenteren met materialen.

MATERIAAL

- Kartonnen dozen (voor de kaft)
- A4 printpapier (wit)
- Scharen (zaagjes)
- Koffie (minstens 1l)
- Verf (minstens 4 kleuren)
- Penselen
- Waterbakjes
- Papieren doekjes
- Nietjes
- Papiertape
- Touw
- Föhns (2)
- Contactlijm
- Schuurpapier

LESVERLOOP

- 1. Voorbereiding**
 - Materialen verzamelen
- 2. Oriëntatie**
 - Introductie over het dagboek
 - Informeren over beeldende kenmerken van een oud dagboek en de demonstratie van de techniek
- 3. Begeleiding van het creatieve proces**
 - Stimuleren van de creativiteit
- 4. Nabeschouwen**
 - Creaties evalueren

LESVERLOOP

VOORBEREIDING

[Voorbeeld van het dagboek](#)

De banken worden verplaatst zodat de leerlingen ver van elkaar kunnen zitten.

Er wordt voor elke leerling een **bank** en een **stoel** voorzien.

Er wordt een **demonstratietafel** voorzien.

Er wordt een **tafel** voorzien met het **materiaal**. De leerlingen mogen materialen komen verzamelen en vervolgens meenemen naar hun eigen tafel. De leerlingen mogen ook materialen gebruiken die ze mee hebben gebracht van **thuis**.

De opstelling van het lokaal en de materialen worden voor de aanvang van de les klaargezet.

ORIËNTATIE

[Beeldbeschouwing:](#)

Introduceren:

In de Eerste Wereldoorlog moesten alle **mannen**, of ze nu een slager, schrijver of zanger waren, gaan vechten in de oorlog. Sommige soldaten die konden **schrijven**, hielden dagboeken bij waarin ze alles opschreven wat ze meemaakten. Wij gaan ook zo'n dagboek maken. Hierin zullen we alles opschrijven wat we in de komende weken meemaken.

De leerkracht roept bovenstaande informatie op door vragen te stellen:

- *Weten jullie wie er moest meevechten tijdens WO1?*
- *Kon vroeger iedereen lezen en schrijven?*

Informereren:

Beeldbeschouwing:

Neem een oud boek mee naar de klas of laat enkele foto's zien van een oud dagboek.

Beeldende kenmerken:

- De kaft is **beschadigd**. Er zijn **vlekken** op. Niet alles is nog goed leesbaar. Sommige stukken zijn eruit **gescheurd**, andere teksten zijn **vervaagd**. De randen hebben het meeste geleden.
- De voorkant is soms **versierd**.
- Het boek bestaat vooral uit **donkere kleuren** die ondertussen erg vervaagd zijn geworden door de ouderdom.
- Het **papier is bruin** geworden.
- De dagboeken zijn **niet** allemaal **even groot**.
- Er is zowel aan de **voorkant** als aan de **achterkant** een **kaft**.
- De kaft is **dikker** en **harder** dan de papieren.
- De papieren zijn soms aan elkaar **vastgelijmd**. Soms zijn ze met een **touw** vastgemaakt aan de kaft.

De leerkracht stelt de volgende vragen om tot de beeldende kenmerken van het oude boek te komen:

- *Wat zien jullie?*
- *Wat valt je op aan de kleuren?*

- Kunnen jullie alles goed zien of zijn sommige zaken vervaagd/afgescheurd?
- Waarom zouden er bepaalde stukjes weg zijn?
- Hoe zijn de papieren vastgemaakt aan de kaft? Hoe zou dit nog kunnen?
- Hoe groot is de kaft? Hoe zijn deze met elkaar verbonden?
- Zouden jullie ook graag een dagboek willen ontwerpen? Waarom wel of niet?

Demonstratie van de techniek van de kaft

- De leerkracht demonstreert de verschillende technieken. De leerlingen tonen een onderzoekende houding.
- De leerkracht neemt een stuk karton en zijn eigen dagboek en demonstreert.
- Zorg dat je bank **beschermd** is met krantenpapier.
- Het dagboek moet **open en dicht** kunnen. Zorg dus dat de kaft ergens kan plooiën. Je kan bijvoorbeeld een stuk karton nemen en dit dubbel plooiën. Zo heb je direct je kaft. Je kan ook 2 stukken uitknippen en deze met touw aan elkaar verbinden. **Zou je het nog anders kunnen doen?**
- Let op: Er is zowel een **kaft** aan de voorkant als aan de achterkant. De kaften die we zagen waren **rechtthoekig**. **Moeten wij dit ook rechtthoekig maken?** Nee het kan ook andere vormen hebben.
- Aan de kaft zagen we veel **beschadigingen**. **Hoe zou je dit ook kunnen laten zien op jouw kaft?** Je kan bijvoorbeeld de randen er een beetje **afscheuren**. Als je klaar bent met verven en de verf is gedroogd, dan kan je hier met **schuurpapier** overgaan zodat de kleuren vervagen. Zo krijg je er ook krassen op.
- Zorg dat je **niet te veel verf** op je karton doet. Het karton zal dit opnemen en zal heel slap worden.

Demonstratie van de techniek van het papier

- De leerkracht demonstreert de verschillende technieken. De leerlingen tonen een onderzoekende houding.
- De leerkracht neemt een blad papier en demonstreert.
- Zorg dat je bank **beschermd** is met krantenpapier.
- Je neemt **2 blaadjes papier** en vouw deze samen tot een **bolletje**. Hierna vouw je het terug open zodat je terug jouw blad hebt.
- Je neemt een potje **koffie** en een **verfborstel**. Je verft jouw 2 vellen papier in. Zorg dat alle kanten goed zijn ingestreken met de koffie. Let op, het papier wordt hierdoor heel **kwetsbaar** en gaat makkelijk scheuren. Wees dus heel voorzichtig hiermee.
- Je moet uiteindelijk op het papier kunnen schrijven. Scheur dus niet te veel van het papier af.

DIFFERENTIATIE!

Laat leerlingen die eerder klaar zijn hun dagboek versieren. Ze kunnen bijvoorbeeld een eigen wapenschild maken en ze kunnen hun initialen op hun dagboek zetten. Laat de leerlingen opzoekwerk doen op de Chromebook ter inspiratie. Ook kan je ze een bladwijzer laten maken m.b.v. stukken touw.

- Ga je papier vervolgens **föhnen**. Als er geen plaats vrij is werk je verder aan een ander stuk papier.

Probleemoplossend denken:

Mogelijke vragen:

- Hoe kan je een kaft maken? Hoe kan je papier oud laten lijken?
- Zijn er nog andere materialen waarmee je een kaft kan maken?
- Welke vormen kunnen boeken hebben?
- Welke verschillende kleuren/vormen/materialen kan je gebruiken om jouw kaft/ papier te maken?

Afspraken:

- Jullie werken rustig. Je ontwerpt je eigen dagboek en laat je eigen creativiteit de vrije loop gaan.
- Jullie blijven zitten aan jullie bank nadat jullie de materialen zijn gaan halen. Indien je nieuw materiaal wilt gaan halen, vraag je dit eerst aan de leerkracht.
- Als er vragen zijn of problemen, steek je jouw hand op.
- We gaan correct om met de materialen en delen. De overvloedige spullen worden, na afloop, correct terug in de bakjes gelegd.

BEGELEIDING VAN HET CREATIEVE PROCES

Mogelijkheden tot creativiteit stimulerende interventies om met het kind op zoek te gaan naar een veelheid aan mogelijkheden en ideeën:

Beschouwingsinterventies:

- Hoe ziet een boek er uit?
- Wil je nog eens kijken naar het oude boek?
- Wil je extra oude boeken opzoeken op het internet? Welke zoektermen ga je gebruiken?

Materiaaltechnische interventies:

- Lukt het je om te werken met karton?
- Welke kleuren kies je uit?

Onderzoekinterventies:

- Kan je 5 mogelijkheden bedenken om ... (bv. de kaft oud te maken)?
- Welke mogelijkheid spreekt je het meest aan?
- Loop maar eens door de klas om te kijken bij je medeleerlingen om te zien hoe zij het aanpakken.
- Zie je al voor je hoe jouw boek zal kunnen openplooiën...? Hoe dan?

Reflectie-interventies:

- Waar denk je aan als je aan WOI denkt?
- Aan welke kleuren denk je?
- Wat wil jij laten zien met jouw dagboek?
- Hoe zou dat er kunnen uitzien?
- Hoe zou je dit aanpakken?
- Heb je nog meer ideeën?
- Wat vind je moeilijk?

	<ul style="list-style-type: none"> - Welke eerste stap wil je zetten? - Wat vind je tot nu toe van je werk? <p>Begeleiden van de attitude:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan je aan een andere leerling vertellen wat je gedaan hebt? Mag hij zich laten inspireren door jouw ideeën? - Waar doen de ideeën van ... je aan denken? Wat spreekt je aan? - Wat vind je van de oefening? Vind je het plezierig? Hoe kan het (nog) plezierig(er) worden? <p>Afronden, uitstallen, opruimen: Geef 10 minuten voor het einde van de les aan hoelang ze nog aan de opdracht mogen werken en wanneer ze gaan opruimen.</p>
<p><u>NABESCHOUWEN</u></p>	<p>Op het einde van de dag gaan we actief kijken naar de tekeningen. Het voornaamste doel is dat de leerlingen zien dat er tal van mogelijkheden zijn om een dagboek te maken.</p> <p>Algemene kijkvragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat zie je? - Zie je wat de opdracht was, als je kijkt naar de dagboeken? Toon en vertel eens waar je dat duidelijk ziet. - Wat vind je van dit dagboek? Waarom? <p>Vragen over de verschillen tussen dagboeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke 2 dagboeken verschillen heel erg volgens jou? - Welke 2 dagboeken zijn volgens jou gelijkend? - Zie je gelijkenissen tussen alle dagboeken? - Zijn er verschillen tussen alle dagboeken? - In welke tekening zie je de techniek erg goed terug? <p>Vragen over de betekenis van de dagboeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zie je iets origineel? Iets waar je zelf niet aan dacht? - Kan je eens vertellen over jouw dagboek? <p>Vragen over het proces:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waarom heb je het dagboek zo gemaakt? Waarom gebruikte je deze kleuren? - Hoe ben je op dit idee gekomen? - Wat vond je moeilijk? - Zou je volgende keer iets anders doen? <p>Algemeen: ben je tevreden? In welk opzicht?</p>

De vragen die beantwoord worden in het dagboek doorheen het thema

Richtvragen voor de reflectie in het dagboek: (De leerlingen moeten niet op alle vragen een antwoord geven)

1. Herhalingsles:

- Wat is je opgevallen tijdens de les? Zijn er dingen die je nog niet wist?
- Was er iets verrassends voor jou? Of juist niet?

2. Activiteiten uit de themahoek:

Ganzenbord Jérôme Seynhæve

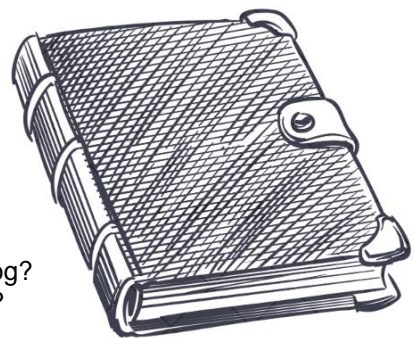
- Welk verhaal van Jérôme Seynhæve is jou bijgebleven en wat vond je ervan?
- Kun je je voorstellen hoe het zou zijn om dezelfde ervaringen als Jérôme mee te maken? Hoe zou je je voelen?

Bordspel 'Vluchten':

- Dachten we ten onrechte dat vluchten iets van nu is?
- Welk verhaal is jou bijgebleven en wat vond je ervan?
- Wat leidde ertoe dat jouw personage moest vluchten?

'Wie is het?'

- Welk personage had je? Wat heeft hij gedaan tijdens de oorlog?
- Wat heb je geleerd tijdens dit spel? Is er iets dat je wilt delen?

3. Fietstocht:

Welke stop vond je het meest aangrijpend om te zien? Waarom?

- Wat maakte deze stop zo bijzonder voor jou?
- Welke elementen raakten je het meest?

Wat voelde je tijdens de re-enactment? Waarom voelde je zo?

- Beschrijf de emoties die je hebt ervaren tijdens de re-enactment.
- Wat in de situatie heeft deze specifieke emoties opgeroepen?

Welke boodschap denk je dat de re-enactment probeerde over te brengen?

Welke historische details trokken je aandacht tijdens de fietstocht?

- Zijn er specifieke feiten of elementen uit het verleden die je opvielen?

Hoe denk je dat deze ervaring jouw kijk op de Eerste Wereldoorlog heeft beïnvloed?

- Heeft de fietstocht je "perspectief" op de geschiedenis veranderd? Denk je er nu op een andere manier over?
- Zijn er nieuwe inzichten of gevoelens die zijn ontstaan?

Wat zou je aan anderen vertellen over deze fietstocht en re-enactment?

- Welke aspecten zou je benadrukken als je deze ervaring deelt?
- Wat hoop je dat anderen ook zullen begrijpen of voelen?

In hoeverre denk je dat activiteiten zoals deze belangrijk zijn voor het behoud van geschiedenis?

- Hoe draagt het bij aan het levendig houden van historische gebeurtenissen?

Activiteit 3: Spelletjes themahoek

LESDOELEN

- De leerlingen onderzoeken de gebeurtenissen uit WOI in België, met specifieke aandacht voor Hamont-Achel.
- De leerlingen passen probleemoplossende vaardigheden en historische kennis toe tijdens de escaperoom over vluchten in WOI.
- De leerlingen werken samen tijdens diverse spelletjes om hun kennis over de Eerste Wereldoorlog te verdiepen.

MATERIAAL

- [Ganzenbordspel Jérôme Seynhaeve](#)
 (Verkrijgbaar bij [erfgoed West-Vlaanderen](#))
- [Bordspel vluchten](#)
 Verkrijgbaar bij [erfgoed West-Vlaanderen](#))
- [Escaperoom](#)
- [Wie is het?](#)
(kopieerblad 3)

LESVERLOOP

- Spel 1: **Ganzenbord** gebaseerd op het dagboek van Jérôme Seynhaeve
- Spel 2: **Bordspel** gebaseerd op het thema vluchten tijdens Wereld Oorlog I of escaperoom
- Escaperoom
- Spel 3: **Wie is het?** met personen tijdens WOI.

LESVERLOOP

INTRODUCTIE

Vanaf de herhalingsles tot de fietstocht is het belangrijk om het thema van WOI niet uit het oog te verliezen. In de klas kan men een **themahoek** creëren waarin verschillende spelletjes worden gespeeld met betrekking op de Eerste Wereldoorlog.

Gedurende een bepaalde periode wordt er een spel onder de aandacht gebracht. De leerkracht geeft een **klassikale instructie** over de werking van het spel. Tijdens de **zelfstandige verwerking** van de reguliere lessen kan men telkens een aantal leerlingen naar de themahoek sturen waar ze het spel kunnen spelen. Stel dat de leerlingen de werking niet meer helemaal weten kunnen ze teruggrijpen naar de **neergeschreven instructie**.

- Spel 1: **Ganzenbord** gebaseerd op het dagboek van Jérôme Seynhaeve
- Spel 2: **Bordspel** gebaseerd op het thema vluchten tijdens Wereld Oorlog I of escaperoom
- Spel 3: **Wie is het?** met personen tijdens WOI.

*Kopieerblad 3
Wie is het?*

KERN

[Ganzenbord](#)

Spel 1: Ganzenbord gebaseerd op het dagboek van Jérôme Seynhaeve

Het ganzenbord volgt de **regels** van het **originele spel**. Alle hokjes zijn in kader gezet van een **belangrijke gebeurtenis van Jérôme**. Als ze op een vakje komen; moeten ze in de verkorte versie van het **dagboek** lezen wat er met Jérôme is gebeurd. Onderaan elke pagina staat wat er precies moet gebeuren. (vb. Je spreekt Frans en hebt daardoor een streepje voor bij de oversten. Ga twee vakjes vooruit.) Door het spel komen de leerlingen niet alles te weten over het dagboek van Jérôme. Tijdens het klasgesprek wordt er teruggeblikt op het dagboek waardoor de grote lijnen worden besproken en voor iedereen duidelijk zullen zijn.

[Bordspel vluchten
en Escaperoom](#)

Spel 2: Bordspel gebaseerd op het thema vluchten tijdens Wereld Oorlog I

Door dit bordspel komen de leerlingen in contact met het thema **vluchten tijdens WOI**. Dit door de ogen van verschillende personages. Ze werken per twee en kiezen elk een vluchteling. Ze volgen de regels van het spel en komen zo meer te weten over hun personage.

Het eigenlijke spel gaat over **vluchten doorheen de tijd**. Laat de kinderen hierdoor maar enkel kiezen tussen de personages Jérôme, Jozef, Jeanne en Zjefke. Zo blijven ze binnen de sfeer van de Eerste Wereldoorlog.

Rond de verhalen van Zjefke en Jeanne is er een [escaperoom](#) gemaakt waar de leerlingen m.b.v. hun Chromebook de verhalen van deze personages te weten komen. De leerlingen

<p><i>Kopieerblad 3</i> <i>Wie is het?</i></p> <p><i>Voorbeeld</i></p>	<p>moeten niet in 1 keer heel de escaperoom maken aangezien de antwoorden blijven opgeslagen.</p> <p><u>Spel 3: “Wie is het?” met personen tijdens WOI.</u></p> <p>De leerlingen spelen het spel “Wie is het?” waarbij ze proberen te raden welke persoon de ander heeft. De personen die op de kaartjes staan zijn zowel belangrijke personen zoals koning Albert I als Hamontse soldaten die mee aan de IJzer hebben gestreden. Nadat de leerlingen elkaars persoon hebben gevonden, lezen ze in de namenlijst wat deze persoon heeft betekent tijdens de Grote Oorlog.</p>
<p>SLOT</p>	<p>Laat de leerlingen een antwoord geven op volgende vragen in hun dagboek:</p> <p><u>Ganzenbord Jérôme Seynhæve</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Welk verhaal van Jérôme Seynhæve is jou bijgebleven en wat vond je ervan?- Kun je je voorstellen hoe het zou zijn om dezelfde ervaringen als Jérôme mee te maken? Hoe zou je je voelen? <p><u>Bordspel 'Vluchten':</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Dachten we ten onrechte dat vluchten iets van nu is?- Welk verhaal is jou bijgebleven en wat vond je ervan?- Wat leidde ertoe dat jouw personage moest vluchten? <p><u>'Wie is het?'</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Welk personage had je? Wat heeft hij gedaan tijdens de oorlog?- Wat heb je geleerd tijdens dit spel? Is er iets dat je wilt delen?

Activiteit 4: Fietstocht door Hamont-Achel

LESDOELEN

- De leerlingen onderzoeken de gebeurtenissen uit WOI in België, met specifieke aandacht voor Hamont-Achel.
- De leerlingen onderzoeken hoe mensen tijdens de Eerste Wereldoorlog gebieden afbakenden aan de hand van de dodendraad langs de Belgisch-Nederlandse grens.
- De leerlingen fietsen volgens de verkeersregels tijdens het bezoeken van oorlogslocaties per fiets.
- De leerlingen tonen een gerichte interesse bij het ontdekken van historische oorlogslocaties en artefacten.
- De leerlingen creëren snelheid tijdens het vluchten door de bossen en het passeren van de Dodendraad.

MATERIAAL

- Ramp station
Kopieerblad 4
- Achelse Kluis
Kopieerblad 5
- Fiets
- Fluohesje
- Rugzak met tussendoortje
- Stopbordje

CONTACTGEGEVENS GREVENBROEKMUSEUM

Info over bezoeken of gidsenwerking:
Hamont-Achel **011 64 60 70**

Openingsuren:

1 oktober - 30 april:
Maa - Vrij 09u00 - 16u30
Zat 09u30-12u00

2 mei - 30 september:
Maa - Vrij 09u00 - 16u30
Zat 09u30 - 15u30

Het museum is ook per [mail](#) bereikbaar.

LESVERLOOP

- 1. Grevenbroekmuseum** (georganiseerd door Grevenbroekmuseum)
 - Kortfilm over Hamont-Achel tijdens WOI
 - Rondleiding in museum over artefacten WOI
 - Rondleiding in museum over oorlog voeren doorheen de tijd
- 2. Ramp station**
 - Rondleiding door de leerkracht
- 3. Re-enactment dodendraad** (georganiseerd door Grevenbroekmuseum)
 - Kortfilm dodendraad (in de klas)
- 4. Achelse Kluis**
 - Rondleiding door de leerkracht

GREVENBROEKMUSEUM

Het Grevenbroekmuseum, gelegen in Achel, is een **lokaal museum** dat de volledige geschiedenis van Hamont-Achel in kaart brengt. Dit omvat niet alleen het prille begin tijdens de oertijd, maar ook de gebeurtenissen tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Voor de **Eerste Wereldoorlog** richt het museum de schijnwerpers op de dodendraad, die een cruciale rol speelde in deze periode. Het Grevenbroekmuseum biedt ook een specifieke rondleiding aan die zich concentreert op de Grote Oorlog. In het museum liggen een aantal attributen die de passanten gebruikten om door de draad te gaan.

Op **afspraak** is het mogelijk om in het museum een **rondleiding** te krijgen die start met een kortfilm over Hamont-Achel tijdens WOI. Hierna volgt een rondleiding over **WOI** en een rondleiding over **oorlogen doorheen de tijd**.

Ook is het mogelijk om een re-**enactment** te organiseren aan de **dodendraad**. Hierbij bezoeken we de **reconstructie** van de dodendraad, die nauwgezet is nagebouwd zoals het origineel. Het Grevenbroekmuseum organiseert een boeiende re-enactment, waarbij de leerlingen worden meegenomen naar de tijd van de Eerste Wereldoorlog. De ervaring begint met een korte uitleg van het Grevenbroekmuseum over de dodendraad, waarna de re-enactment plaatsvindt. Het gehele programma duurt ongeveer anderhalf uur, waarbij het Grevenbroekmuseum de uitleg verzorgt en de leerlingen een levendige indruk krijgen van deze historische periode.

Beide activiteiten worden gratis **georganiseerd vanuit het museum**. Het enige wat wordt gevraagd, is dat de leerlingen al een bepaalde voorkennis hebben en dat in de klas het volgende [filmpje over de dodendraad](#) wordt besproken.

VERLOOP FIETSTOCHT

De fietstocht bestaat uit **twee delen**. Voor het eerste deel bestaat de mogelijkheid om het **museumbezoek** te plannen en een bezoek te brengen aan het **station van Hamont**. Voor het tweede deel kan men kiezen voor de **re-enactment** aan de dodendraad en een bezoek aan de **Achelse kluis**. Beide fietstochten zijn ongeveer 15 km lang en duren elk een voormiddag.

Bij het station en bij de Achelse Kluis is de **leerkracht de gids**. De **uitleg** die hierbij moet gegeven, worden zijn terug te vinden op de **rode fiches**. Bij beide stopplaatsen is er een **muzische activiteit** aan gekoppeld. Deze zijn terug te vinden op de **blauwe fiches**.

STATIONSRAMP

Voor de leerkracht

Vandaag gaan we terug in de tijd, naar het jaar 1918, naar een gebeurtenis die bekend staat als de "**Stationsramp**" in Hamont. Na de Eerste Wereldoorlog, op 11 november 1918, werd de **wapenstilstand** getekend, en velen dachten dat het leed voorbij was. Echter, precies een week later, op **18 november om 23 uur** 's avonds, vond er een tragische gebeurtenis plaats in het station van Hamont.

Tijdens de **aftocht** van **Duitse legereenheden** kozen ze de kortste weg naar huis en gebruikten daarvoor de **spoorlijn Antwerpen-Mönchengladbach**, die ook door Hamont liep. Op die dag **ontploften twee Duitse munitiewagons** in het station, wat leidde tot een enorme ramp. Hoe deze wagons daar belandden, is een verhaal op zich.

Het **station** van **Hamont** was voor de Eerste Wereldoorlog een **drukke plek**, met veel treinverkeer en bedrijvigheid. Na de wapenstilstand gebruikten de Duitsers deze belangrijke spoorlijn om hun weg naar huis te vinden. Echter, aan de **Nederlandse grens** werden ze opgehouden en moest er toestemming gevraagd worden om via Nederland verder te reizen.

Op die noodlottige avond van 18 november 1918, rond 23 uur, schudde Hamont op zijn grondvesten door de ontploffing van de Duitse munitiewagons. Het geluid was angstaanjagend en de luchtverplaatsing **vernietigde** niet alleen het **station** maar ook vele **omliggende huizen**. Ruiten vlogen aan diggelen en een rode gloed verlichtte de hemel boven Hamont.

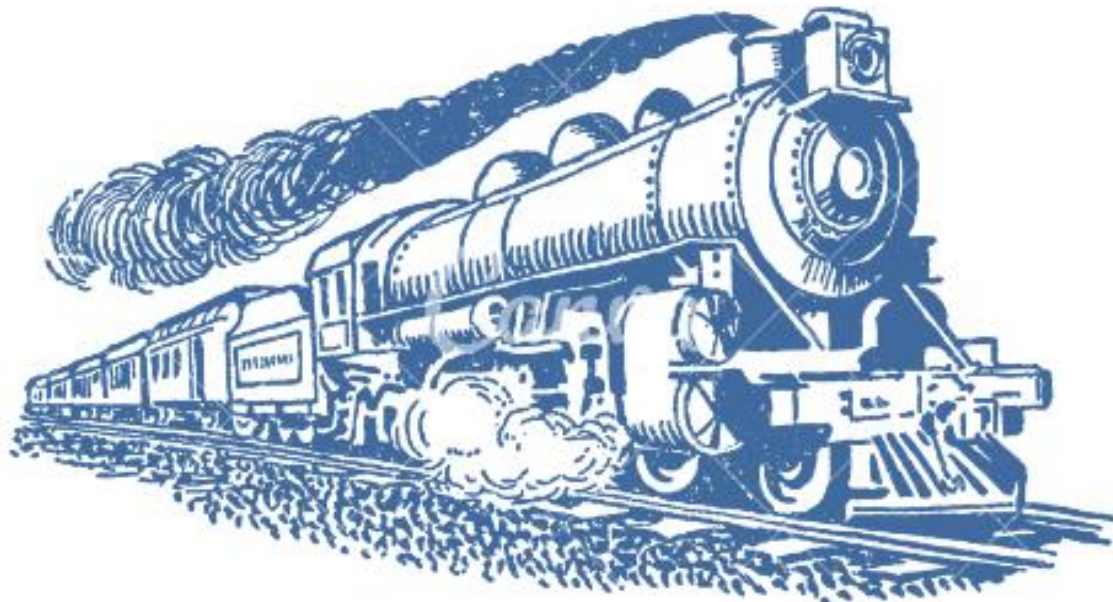
De **gevolgen** van de ramp waren verschrikkelijk. Veel **Duitse soldaten verloren het leven**, maar er waren onder de **inwoners van Hamont geen dodelijke slachtoffers**. Er waren wel gewonden en veel **materiële schade**. Het **vuur** dreigde zich uit te breiden naar wagons geladen met **stikstofbommen**, wat een nieuwe dreiging vormde.

In de nasleep van de ramp deden gruwelijke verhalen de ronde over chaos en paniek. Huizen werden vernield, mensen raakten gewond en de stad werd geconfronteerd met een ongekende uitdaging. **Nederlandse soldaten** kwamen te hulp en brachten gewonde soldaten naar **ziekenhuizen in Weert en Budel**.

De exacte **oorzaak** van de explosie is **nooit volledig opgehelderd**. Er zijn verschillende versies en speculaties, variërend van kwajongens die een lont zouden hebben aangestoken tot ontevreden Duitse soldaten die hun frustraties uitten. De gevolgen van deze tragische gebeurtenis waren echter duidelijk: vele verwoeste levens en een stad die moest herstellen van de diepe wonden van de oorlog. Het was de ergste ramp in Hamont en was zelfs **nieuws** in **Engeland**.

Opdracht: Tableau Vivant - Uitbeelding van de stationsramp

1. Verdeel de klas in groepjes van 4 of 5 personen. Elke groep krijgt de opdracht om een specifiek aspect van de stationsramp uit te beelden in een levend schilderij (Tableau Vivant²). Bijvoorbeeld de uitbeelding van de gestorven Duitse soldaten, de droevige burgers die hun woning hebben verloren of de Nederlandse soldaten die hulp bieden.
2. De groepjes bespreken en creëren hun tableau vivant met aandacht voor de juiste houdingen, gezichtsuitdrukkingen en eventuele bewegingen die het gekozen aspect van de stationsramp treffend weergeven.
3. Na het voorbereiden van hun tableau, presenteren de groepjes hun creaties aan de rest van de klas. De overige leerlingen raden welke specifieke scène of gebeurtenis van de stationsramp wordt uitgebeeld.
4. Aandachtspunten voor de leerkracht:
 - Moedig juiste houdingen en gezichtsuitdrukkingen aan voor expressieve uitbeelding.
 - Zorg dat er een smartphone of foto toestel aanwezig is.
 - Bespreek met de leerlingen hoe ze hun uitbeelding kunnen verbeteren om het gekozen aspect van de stationsramp treffend weer te geven.

² Tableau Vivant is een spelvorm waarbij de leerlingen een bepaalde handeling, personage of situatie bevroren, waardoor een leven schilderij ontstaat. Er wordt niet gesproken of bewogen.

ACHELSE KLUIS

Voor de leerkracht

Tijdens de Eerste Wereldoorlog speelde **Noord-Limburg** geen actieve rol in de militaire tactiek van de Duitse Wehrmacht. Het gebied lag **ver verwijderd** van de militaire bewegingen en leek onwaarschijnlijk een toneel van oorlogsfeiten te worden. Opmerkelijk genoeg besloot een groepje **rijkswachters** en leden van burgerwachten onder leiding van **generaal Deschepper**, met goedkeuring van de Belgische legerleiding, echter om militaire acties te ondernemen in **de rug van het Duitse leger**. Dit bracht de Duitse militaire overheid ertoe om zich toch in dit vergeten gebied te mengen.

De acties van generaal Deschepper, met een kleine groep van **200 slecht bewapende manschappen**, irriteerden de Duitse achterhoede. Als reactie zette de **Duitse overheid** een groot detachement van bijna **2000 man** in om deze 'herrieschopper' aan te pakken. Generaal Deschepper en zijn troepen trokken steeds verder naar het noordoosten van de provincie, uiteindelijk in de val gelokt in de omgeving van de Achelse Kluis.

Door zijn onbezonnen optreden, zowel militair als politiek, bracht generaal Deschepper de **lokale bevolking in ernstige moeilijkheden**. Zijn acties leidden tot **plunderingen, vernielingen en het platbranden van boerderijen**. De Achelse Kluis ontsnapte aan de vernietiging.

Hoewel generaal Deschepper na de oorlog militaire eer ontving, blijft het moeilijk om een definitief oordeel over zijn handelswijze uit te spreken. De acties van Deschepper resulteerden in aanzienlijke **schade aan de Achelse Kluis**. De schade die werd aangericht aan de Achelse Kluis kon pas vele jaren later beginnen aan een langverwachte restauratie.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog besloten de Duitsers in het najaar van **1915** om het Belgisch etappengebied te isoleren vanwege de vrees voor krachtverspilling en de **groeïende spionage- en smokkelactiviteiten**. Ze plaatsten een elektrische draadversperring langs de Nederlands-Belgische grens, bekend als de "**Doodendraad**". Deze versperring bestond uit **drie parallelle draadversperringen**, waarvan de middelste dodelijk geladen was.

In **1916** verplaatsten de Duitsers de **draadversperring naar de grensstreek**, waardoor de **Achelse Kluis in tweeën** werd gedeeld. De Kluis was eerder het toneel geweest van een ontmoeting tussen een vrijwilligersleger onder leiding van generaal Deschepper en ongeveer 2000 Duitse soldaten.

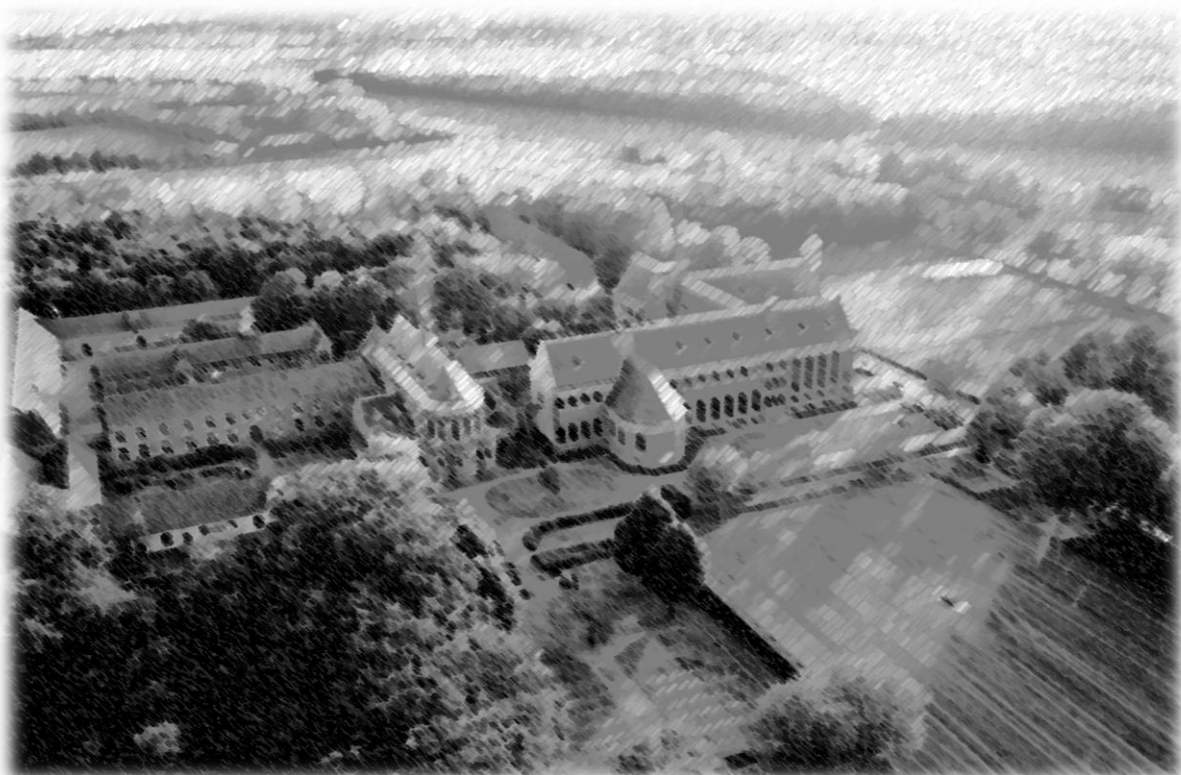
De Doodendraad veroorzaakte ernstige gevolgen voor de lokale bevolking. Mensen probeerden de draad over te steken, vaak met hulp van **smokkelaars** of "**passeurs**", ondanks het **risico van elektrocutie**. Pogingen om de draad over te steken, resulteerden soms in tragische gebeurtenissen, zoals het verlies van levens, waaronder een voorval waarbij een vrouw en haar kind door de geladen draad werden gedood.

Opdracht: Tableau Vivant – Levend Schilderij rond de Dodendraad

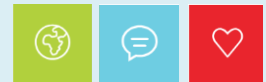
Opdracht: We staan hier bij de dodendraad. Zo meteen gaan we proberen om met heel de klas een schilderij te maken. We gaan geen schilderij schilderen, maar we gaan met ons eigen lichaam een schilderij vormen. Zo meteen geef ik aan één leerling een specifieke instructie, bijvoorbeeld om de dodendraad aan te raken en te doen alsof hij of zij geëlectrocuteerd wordt. Als een leerling een idee heeft zoals bijvoorbeeld de ene leerling aan te raken en ook een schok te krijgen, mag hij of zij bij het bestaande standbeeld aansluiten. Je bedenkt dus een pose die past bij het grote geheel. Tijdens dit proces wordt er niet gesproken; de leerlingen zijn als standbeelden en wanneer elke leerling bij het standbeeld staat, ontstaat er een soort levend schilderij, geïnspireerd door de scène bij de dodendraad. Een foto wordt gemaakt om dit creatieve moment vast te leggen.

Aandachtspunten voor de leerkracht:

- Moedig juiste houdingen en gezichtsuitdrukkingen aan voor expressieve uitbeelding.
- Zorg dat er een smartphone of fototoestel aanwezig is.
- Bespreek met de leerlingen hoe ze hun uitbeelding kunnen verbeteren om het gekozen aspect van de Achelse Kluis treffend weer te geven.

Activiteit 5: Klasgesprek

LESDOELEN

- De leerlingen reflecteren m.b.v. hun dagboek over wat ze hebben geleerd en ervaren tijdens de lessen over de Eerste Wereldoorlog.
- De leerlingen brengen mondeling hun reflecties en leerervaring met WOI over tijdens een klasgesprek.
- De leerlingen tonen empathie door zich in te leven in de gedachten, gevoelens en motieven van anderen tijdens het klasgesprek.

MATERIAAL

- Dagboeken

- [Presentatie](#)

LESVERLOOP

Introductie

- Dagboeken lezen

Kern

- Ideale wereld
- Vrede
- Verdraagzaam
- Onverdraagzaam
-

Slot

- Wat leren we uit het project?

LESVERLOOP

INTRODUCTIE

Presentatie

Leerlingen nemen hun dagboek erbij en lezen in stilte hun opgeschreven gedachten en ervaringen. De leerkracht vraagt naar het algemene gevoel dat de leerlingen hierbij hebben.

Vragen:

- Wat voor gedachten en gevoelens roepen jullie dagboeknotities over de Eerste Wereldoorlog bij jullie op?
- Hoe ervaren jullie het om terug te kijken op deze periode?
- Zijn er bepaalde gedachten of ervaringen die jullie willen delen met de groep?

KERN

TIP!

Betrek de actualiteit bij het klasgesprek. Zo zien de leerlingen dat oorlog niet enkel iets is van vroeger, maar ook nu nog bestaat.

TIP!

Hebben de leerlingen moeite met klasgesprekken? Haal dan elke casussen erbij van dingen die in de klas zijn gebeurd als voorbeeld.

Klasgesprek:

Wat voor wereld willen wij?

Leerkracht stimuleert leerlingen om na te denken over hun ideale wereld.

Leerlingen delen hun visies op vrede, respect en samenwerking.

Vragen:

- Wat betekent vrede voor jullie? Hoe ziet een wereld eruit waar vrede heerst?
- Welke waarden vinden jullie belangrijk voor een ideale wereld?
- Hoe denken jullie dat respect en samenwerking kunnen bijdragen aan een betere wereld?

Wat kunnen we op kleine schaal doen?

Leerkracht vraagt naar concrete acties op individueel- en klasniveau.

Leerlingen benoemen vriendelijkheid, goede daden en het leren over andere culturen als mogelijke stappen.

Vragen:

- Welke kleine stappen kunnen jullie zelf nemen om bij te dragen aan vrede en begrip in jullie omgeving?
- Op welke manieren kunnen jullie vriendelijkheid en goede daden tonen in het dagelijks leven?

Hoe kunnen we verdraagzaam zijn?

Leerkracht leidt een discussie over actieve verdraagzaamheid.

Leerlingen benadrukken het belang van luisteren, begrijpen en respecteren, zelfs bij meningsverschillen.

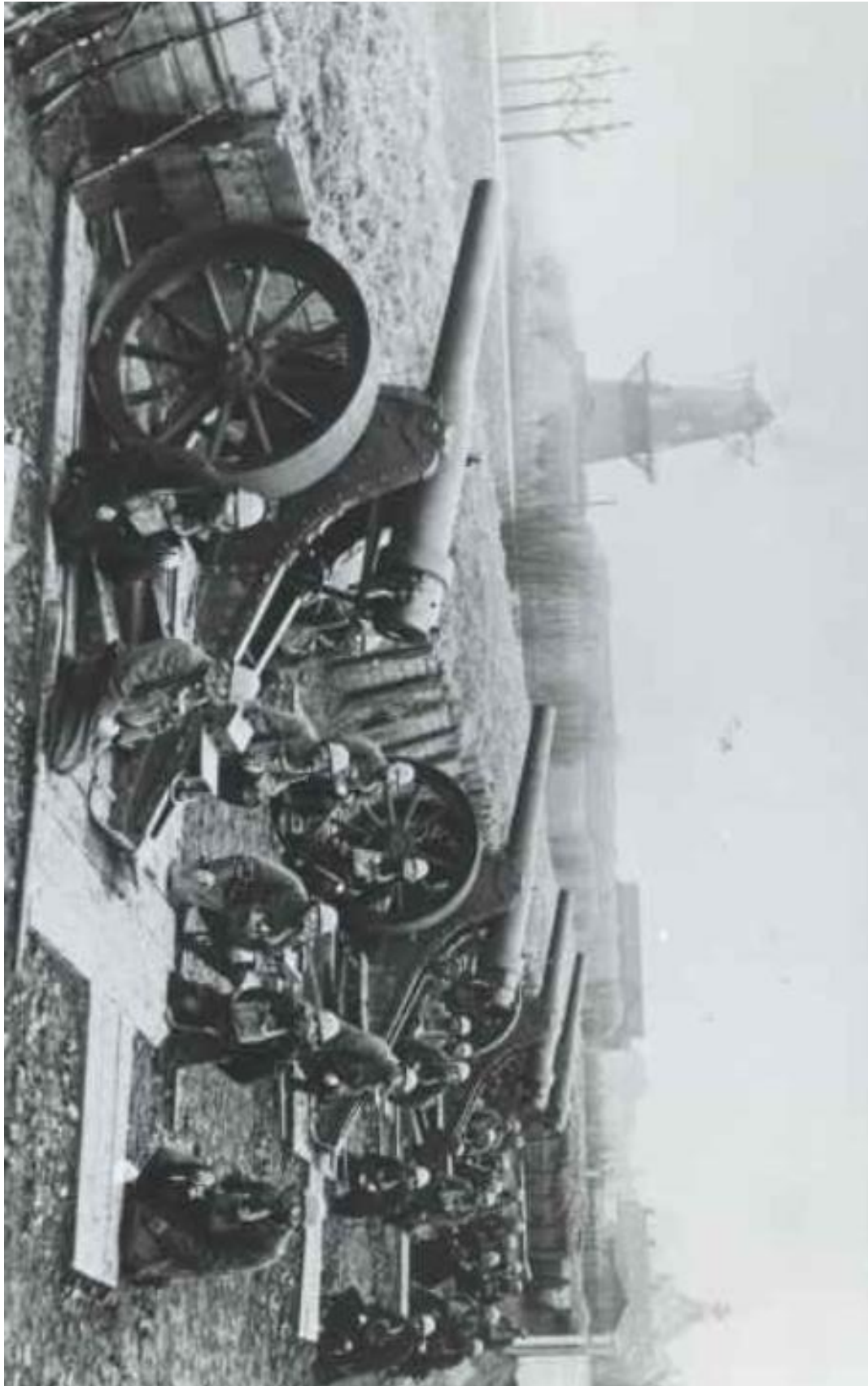
Vragen:

- Wat is verdraagzaamheid?
- Hoe kunnen we actief bijdragen aan een verdraagzamere samenleving?
- Wat betekent het om actief te luisteren naar anderen, zelfs als we het niet eens zijn?

	<ul style="list-style-type: none"> • Op welke manieren kunnen we begrip en respect tonen voor mensen met andere opvattingen of achtergronden? <p><u>Hoe reageren wij bij onverdraagzaamheid?</u> Leerkracht exploreert mogelijke reacties op intolerantie. Leerlingen benoemen het aangaan van gesprekken en het tonen van begrip als constructieve reacties.</p> <p>Vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat is onverdraagzaamheid? • Hoe kunnen we het beste reageren wanneer we geconfronteerd worden met onverdraagzaamheid of discriminatie? <p><u>Kunnen we in de klas ook verdraagzamer zijn voor elkaar?</u> Leerkracht moedigt leerlingen aan na te denken over de klasomgeving. Leerlingen delen ideeën zoals samenwerking, hulp bieden en begrip tonen voor fouten.</p> <p>Vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe kunnen we een omgeving creëren waarin iedereen zich geaccepteerd en gerespecteerd voelt? • Op welke manieren kunnen we samenwerken en elkaar ondersteunen in de klas? • Hoe kunnen we begrip tonen voor elkaars fouten en verschillende perspectieven waarderen?
SLOT	<p>De leerkracht vat de belangrijkste punten samen op het bord. Alle antwoorden worden genoteerd en dienen als een samenvatting van het hele project. De leerlingen reflecteren op wat ze hebben geleerd en hoe ze deze principes in hun dagelijkse leven kunnen toepassen.</p> <p>Vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat zijn de belangrijkste inzichten die jullie hebben opgedaan tijdens dit gesprek? • Hoe kunnen jullie deze inzichten toepassen in jullie dagelijks leven? • Zijn er nog andere gedachten of opmerkingen die jullie willen delen voordat we afsluiten?

Kopieerblad 1: Foto's loopgravenoorlog

Grenzeloze Herinneringen

Kopieerblad 1: Foto's loopgravenoorlog

Grenzeloze Herinneringen

Kopieerblad 1: Foto's loopgravenoorlog

Grenzeloze Herinneringen

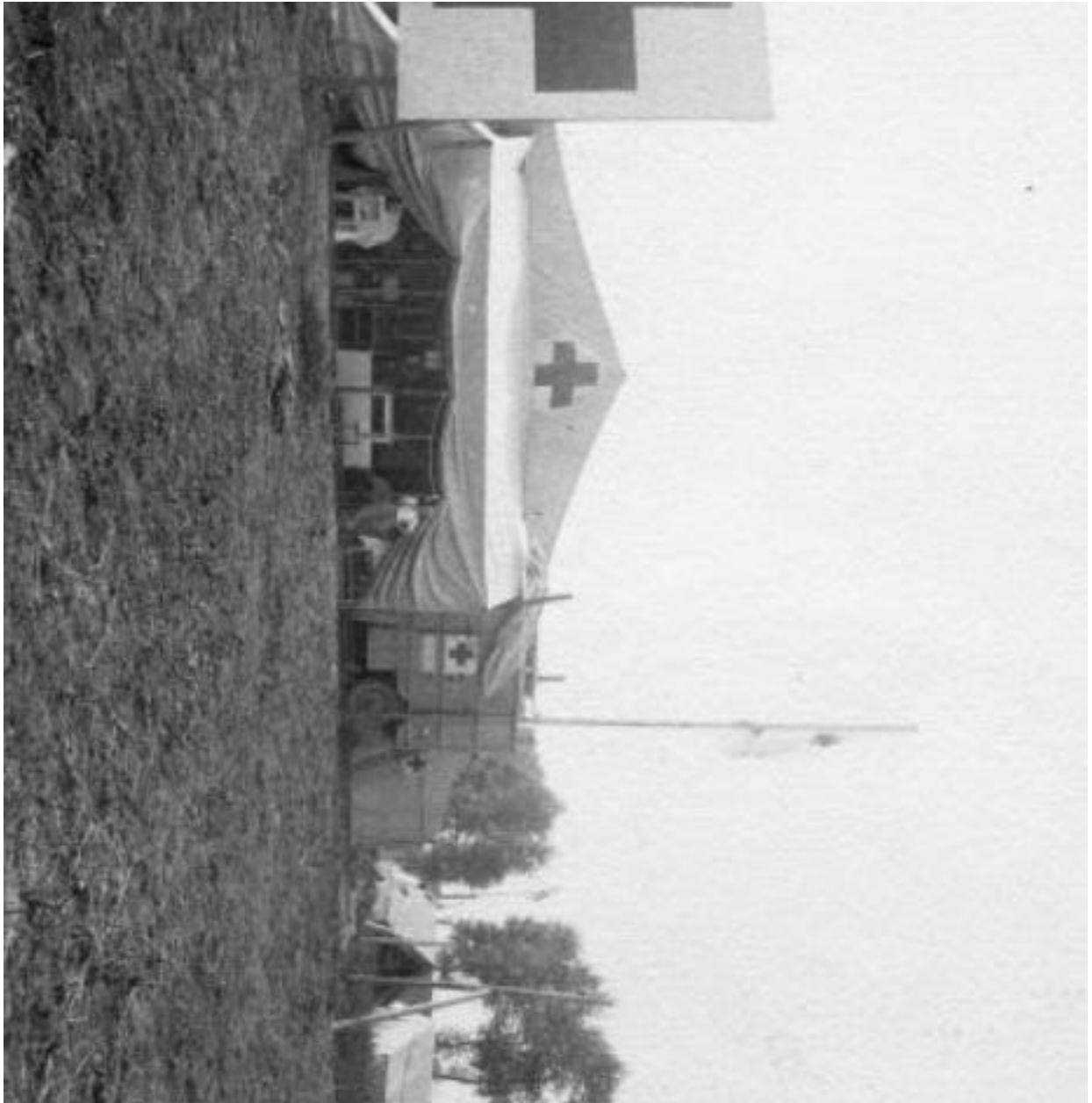
Kopieerblad 1: Foto's loopgravenoorlog

Grenzeloze Herinneringen

Kopieerblad 1: Foto's loopgravenoorlog

Grenzeloze Herinneringen

Kopieerblad 1: Foto's loopgravenoorlog

Grenzeloze Herinneringen

Kopieerblad 2: Clusterkaarten

Grenzeloze Herinneringen

UITRUSTING SOLDAAAT

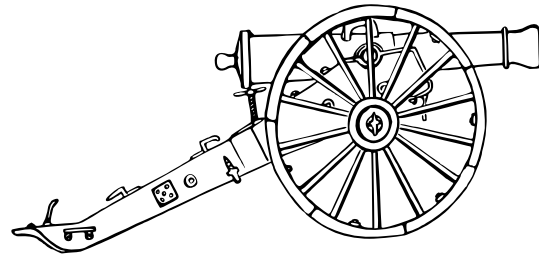
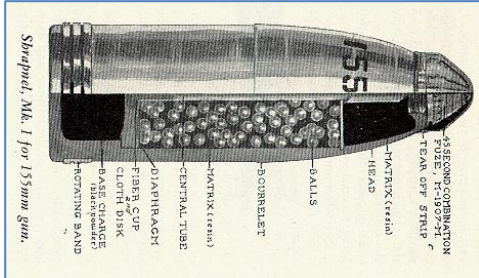

LOOPGRAVEN

kannonen

VELDHOSPITAAL

Kopieerblad 2: Clusterkaarten

Grenzeloze Herinneringen

COMMANDOPOST

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Uitleg: Wie is het?

Het spel 'Wie is het?' wordt met twee spelers gespeeld. De twee spelers krijgen beide een spelbord met daarop 24 gezichten. Natuurlijk heeft elk gezicht ook een naam. Beide spelers moeten hun spelbord opvullen met 24 gezichten.

Daarna is het de beurt aan de eerste speler om een vraag te stellen over het desbetreffende kaartje. Iedere vraag moet beantwoord worden met ja of nee, dus er kunnen geen open vragen worden gesteld. Je kan zo bijvoorbeeld vragen of de persoon een man of een vrouw is. Als het een vrouw is, dan kan jij alle gezichten van de mannen weghalen en dan ben je weer een stap dichterbij de winst. Daarna mag de andere speler een vraag stellen.

Denk jij te weten om welk gezicht het gaat, dan mag jij de naam noemen. Als de naam klopt dan ben jij de winnaar van de ronde.

Als je elkaars persoon hebt geraden lees je in de namenlijst wat deze persoon heeft betekent tijdens WOII.

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Frans Ferdinand

Wilhelm II

Koning Albert I

Marthe Knockaert

Edith Cavell

Gabrielle Petit

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Koningin Elisabeth

Emmeline Pankhurst

Mata Hari

Jozef Wauters

Louis Croymans

Ernest-Frans Dierckx

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Hendrik Aegten

Theodoor Beliën

Peter Goossens

Lambert Hulsbosch

Gerard Spaas

Henri Emmers

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Jozef Mulkens

Jan Goossens

Petrus Gielen

Georges Vermeulen

Eugène Cox

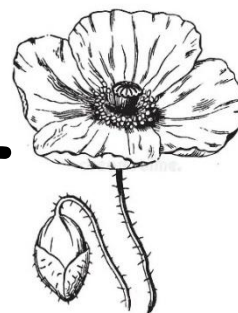

Jozef Van den Rul

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Namenlijst

• Frans Ferdinand:

Frans Ferdinand was de aartshertog van Oostenrijk-Hongarije en zijn moord in 1914 wordt beschouwd als de vonk die de Eerste Wereldoorlog heeft aangestoken. Hij was een belangrijke figuur in de spanningen die leidden tot het conflict. Zijn tragische dood zorgde voor een complex web van allianties (samenvoegingen van landen) en vijandelijkheden tussen Europese landen.

• Wilhelm II:

Wilhelm II, de keizer van Duitsland, speelde een cruciale rol in de gebeurtenissen die tot de Eerste Wereldoorlog leidden. Zijn militaristische beleid en assertiviteit droegen bij aan de opbouw van spanningen tussen de grote mogendheden, de landen die zeer veel macht hadden. Zijn regering werd geassocieerd met de agressieve Duitse uitzetting, wat uiteindelijk het conflict in gang zette.

• Koning Albert I:

Koning Albert I van België was een moedig leider tijdens de Eerste Wereldoorlog. Hij stond aan het hoofd van zijn troepen en vocht dapper tegen de Duitse invasie. Zijn vastberadenheid en leiderschap waren cruciaal in het handhaven van de België te midden van de oorlogsdruk.

• Marthe Knockaert:

Marthe Knockaert was een toegewijde Belgische verpleegster tijdens de Eerste Wereldoorlog. Ze werkte in de frontlinie, waar ze gewonde soldaten verzorgde. Haar inzet en moedige dienstbaarheid aan de gewonden maken haar tot een bewonderenswaardige persoonlijkheid uit die tijd.

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Edith Cavell:

Edith Cavell, een Britse verpleegster, werd tijdens de oorlog bekend door haar inspanningen in België. Ze hielp geallieerde soldaten ontsnappen uit bezet gebied en werd gevangengenomen en geëxecuteerd door de Duitse bezetters. Haar offer symboliseert de moed en opoffering van velen in die tijd.

Gabrielle Petit:

Gabrielle Petit was een Belgische spionne die moedig informatie verzamelde voor de geallieerden. Ze werd gevangengenomen en geëxecuteerd door de Duitse bezetters. Haar opoffering illustreert de risico's die sommigen namen om bij te dragen aan de strijd tegen de bezetter.

Koningin Elisabeth:

Koningin Elisabeth van België toonde tijdens de oorlog grote betrokkenheid bij het lot van haar volk. Ze was actief betrokken en zette zich in voor het welzijn van de bevolking te midden van de moeilijkheden van de oorlog.

Emmeline Pankhurst:

Emmeline Pankhurst was een Britse die streed voor vrouwenrechten, inclusief het recht om te stemmen. Hoewel haar activisme vooral gericht was op gendergelijkheid, was haar inzet tijdens de oorlog een voortzetting van haar streven naar rechtvaardigheid en gelijkheid.

Mata Hari:

Mata Hari, een Nederlandse danseres, werd beschuldigd van spionage tijdens de Eerste Wereldoorlog. Haar exotische levensstijl en vermeende betrokkenheid bij spionage maakten haar tot een mysterieuze figuur. Ze werd geëxecuteerd door de Fransen, maar haar ware rol in spionage blijft controversieel en mysterieus.

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Louis Croymans: 24 jaar

Trok naar het front op 28 juli 1914 als soldaat bij het 11de linieregiment. Na de slag in Luik werd hij ziek. Hij vluchtte naar Nederland in december 1914 en stierf na een langdurige ziekte in het Nederlandse Boekel op 7 september 1915. Geboren te Achel op 20 februari 1891.

Jozef Mulkens: 32 jaar

Werd in Hamont geboren op 2 september 1885 en woonde op het Eind in Achel. Hij was soldaat-mitrailleur bij het 1ste regiment Grenadiers. Hij overleed na een ziekte in het Nederlandse Utrecht op 20 mei 1918.

Jan Goossens: 22 jaar

Behoorde tot het 6de regiment jagers te voet. Hij sneuvelde op 2 oktober 1918 te Moorslede. Daar werd hij ook begraven. Geboren te Achel 26 september 1896

Petrus Gielen: 30 jaar

Geboren te Lommel op 3 februari 1888. Hij was soldaat bij het 5de linieregiment. Overleden op 22 november 1918 in het Nederlandse Budel.

Georges Vermeulen: 20 jaar

Trok via Nederland en Engeland naar het front aan de IJzer. Hij hield een dagboek bij over zijn gevangenneming door de Duitsers. Overleed aan een slepende ziekte op 4 juni 1919 in het militaire hospitaal van Leopoldsburg. Geboren te Olmen op 21 februari 1899.

Eugène Cox: 26 jaar

Is een burgerslachtoffer van de Eerste Wereldoorlog. Met zijn vader, broers en zussen was hij betrokken bij de plaatselijke spionagedienst "Cereal Company". Op 27 september 1917 werd hij aan de draadversperring door de Duitse bezetter doodgeschoten. Geboren te Zoutleeuw op 9 december 1890.

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Hendrik Aegten, 22 jaar

Werd te Hamont geboren op 20 juli 1896 en was landbouwer van beroep. Hij meldde zich als vrijwilliger in 1915 bij het 4de regiment genie. Op 20 maart 1918 werd korporaal Hendrik Aegten naar het hospitaal in Adinkerck-De Panne gebracht wegens een longaandoening. Hij overleed er op 15 november 1918. Postuum kreeg hij vijf frontstrepen toegewezen.

Theodoor Beliën, 26 jaar

Werd te Hamont geboren op (1)9 mei 1891. Na een sabotagedaad in Duits bezet gebied vluchtte hij naar Nederland. In Folkstone in Engeland werd hij bij het Belgische leger bij de hulpdiensten ingelijfd op 22 mei 1915. Bij het baden van paarden in een rivier in Criel sur Mer kreeg hij een stamp en verdronk op 17 mei 1918

Henri Emmers, 27 jaar

Zag het levenslicht te Hamont op 19 mei 1891 en was arbeider bij de zinkfabriek. Na zijn mobilisatie op 1 augustus 1914 werd hij 6 dagen later al gewond en gevangen genomen. Hij stierf op 16 oktober 1918 in het kamp van Wildeshausen en is later begraven in Leopoldsburg

Peter Goossens, 24 jaar

Geboren te Hamont op 12 juni 1894. Was 20 jaar toen hij op 19 september 1914 opgroepen werd bij het 2de linieregiment. Hij sneuvelde op 10 september 1918 te Merkem en kreeg postuum alle militaire eerbetoon en acht frontstrepen.

Kopieerblad 3: Wie is het?

Grenzeloze Herinneringen

Lambert Hulsbosch, 21 jaar

Werd in het gehucht de Achterhoek geboren op 13 mei 1893. Hij diende in het leger bij het 11de linieregiment en werd gekwetst te Wespelaar tijdens de tweede uitval van het Belgisch leger naar Vlaams-Brabant.

Lambert Hulsbosch overleed in het krijgslazaret te Duffel op 12 september 1914. Oorspronkelijk werd hij begraven op het militair erepark van het gemeentelijk kerkhof van Duffel en begin jaren 1920 overgebracht naar het militair kerkhof te Veltem-Beisem

Gerard Spaas, 22 jaar

Werd te Hamont geboren op 29 februari 1896 en was tijdens de Eerste Wereldoorlog sergeant bij het 11de linie. Hij sneuvelde te Moorslede op 14 oktober 1918 en ligt begraven op het militaire kerkhof van Houthulst.

Ernest-Frans Dierckx, 24 jaar

Werd in Mol geboren op 29 november in 1889. Was soldaat van het 3de linie en sneuvelde te Bonheiden op 7 oktober 1914

Jozef Wauters, 24 jaar

Geboren te Hamont op 18 april 1894. Was brancardier bij de hulptroepen Intendance. Overleden te Langemark op 6 september 1918

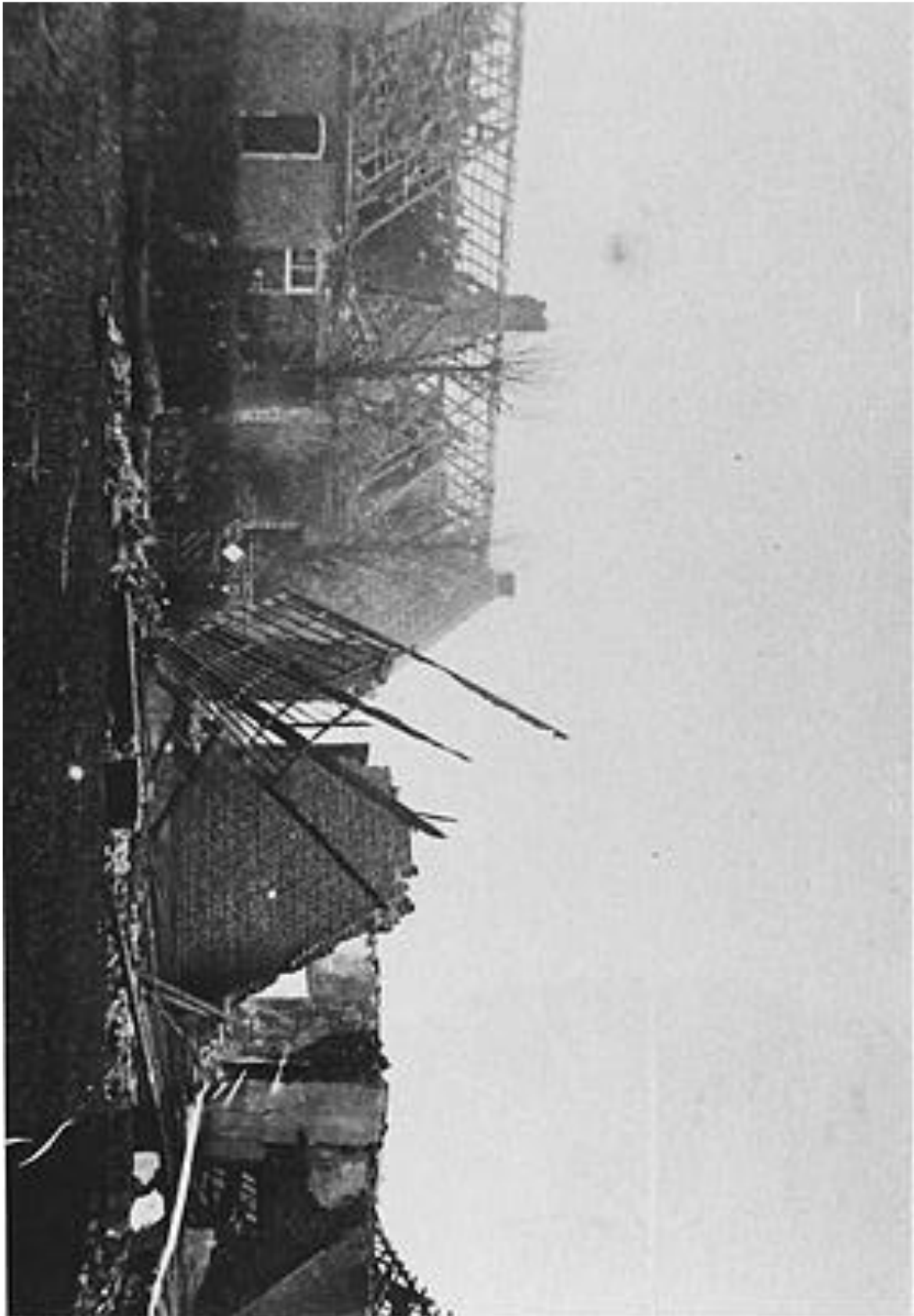
Kopieerblad 4: Ramp station Hamont

Grenzeloze Herinneringen

Kopieerblad 4: Ramp station Hamont

Grenzeloze Herinneringen

Grenzeloze Herinneringen

**1,500 KILLED OR HURT
IN BELGIAN EXPLOSION**

***Munition Trains Set Off by Children's Bonfire at Hamont—
Property Loss Enormous.***

LONDON, Nov. 22.—An explosion of munition trains at the station of Hamont, Belgium, Thursday caused casualties estimated to be between 1,500 and 2,000. One hundred and fifty dead already have been counted, according to a Central News dispatch from Amsterdam. The injured are being taken to Budel, Holland.

It is reported that the cause of the disaster was a bonfire built by children which spread to two German munition trains nearby.

The destruction in the vicinity, the dispatch adds, was enormous. Assistance is being sent to the stricken region from all directions. Dutch military aid has been sent across the border.

The trains were standing at the station of Hamont when the explosion occurred and the entire region was soon a sea of fire. Neighboring houses collapsed, burying their occupants. Three German ambulance trains caught fire and one was destroyed, eighteen of the occupants being burned to death.

Most of the victims were German soldiers who had been plundering the trains. A few Dutch soldiers also were killed.

EINDHOVEN, Holland, Nov. 21.—Fugitives crossing the Belgian-Dutch frontier report that many Belgians have been injured by explosions at the commune of Gheel, twenty-six miles southeast of Antwerp. The town has been completely devastated, it is said.

Hamont is in northeastern Belgium directly east of Antwerp and is a customs station on the Dutch-Belgian border. The main railway line from Antwerp to Dusseldorf runs through the town.

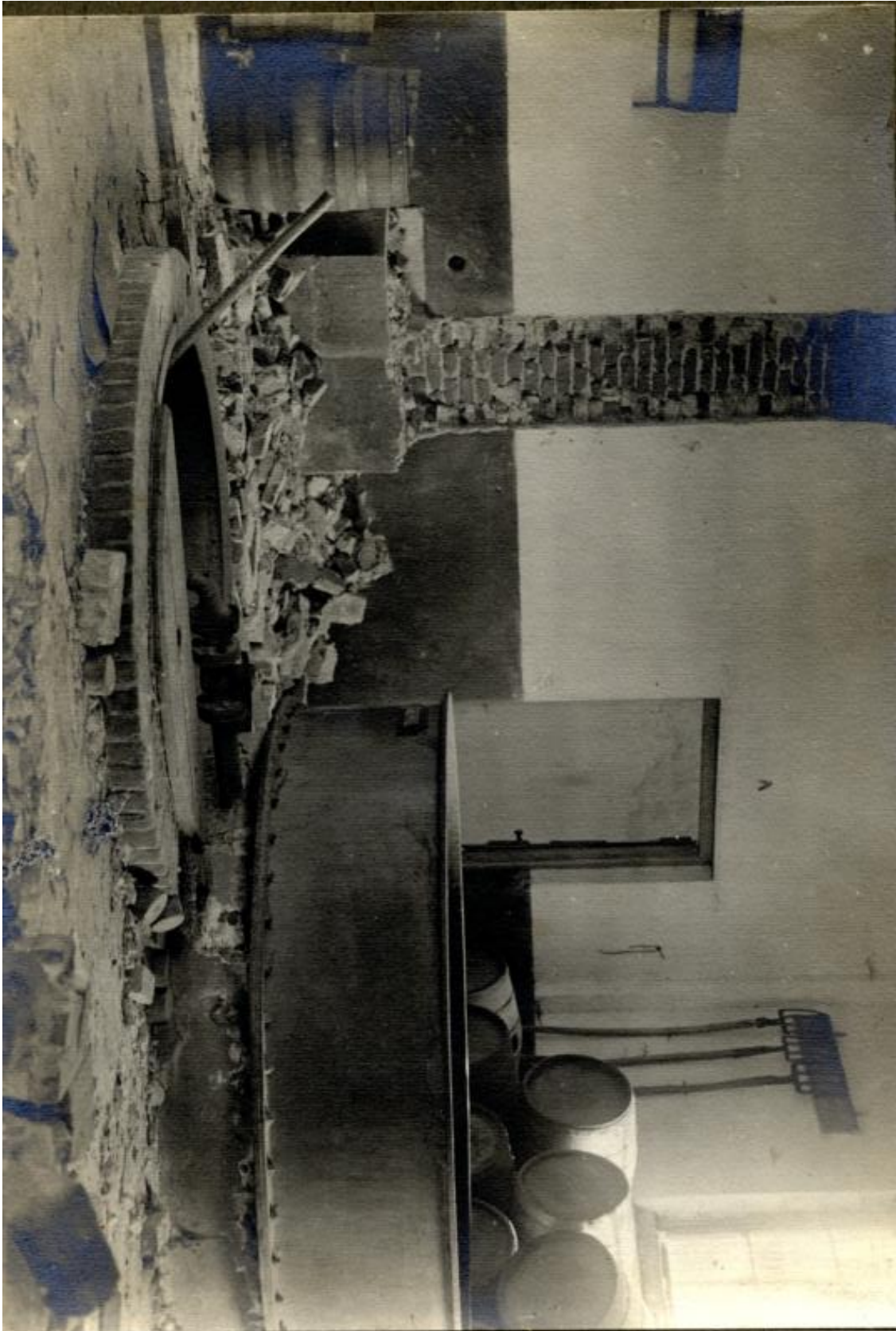
Kopieerblad 5: Achelse Kluis

Grenzeloze Herinneringen

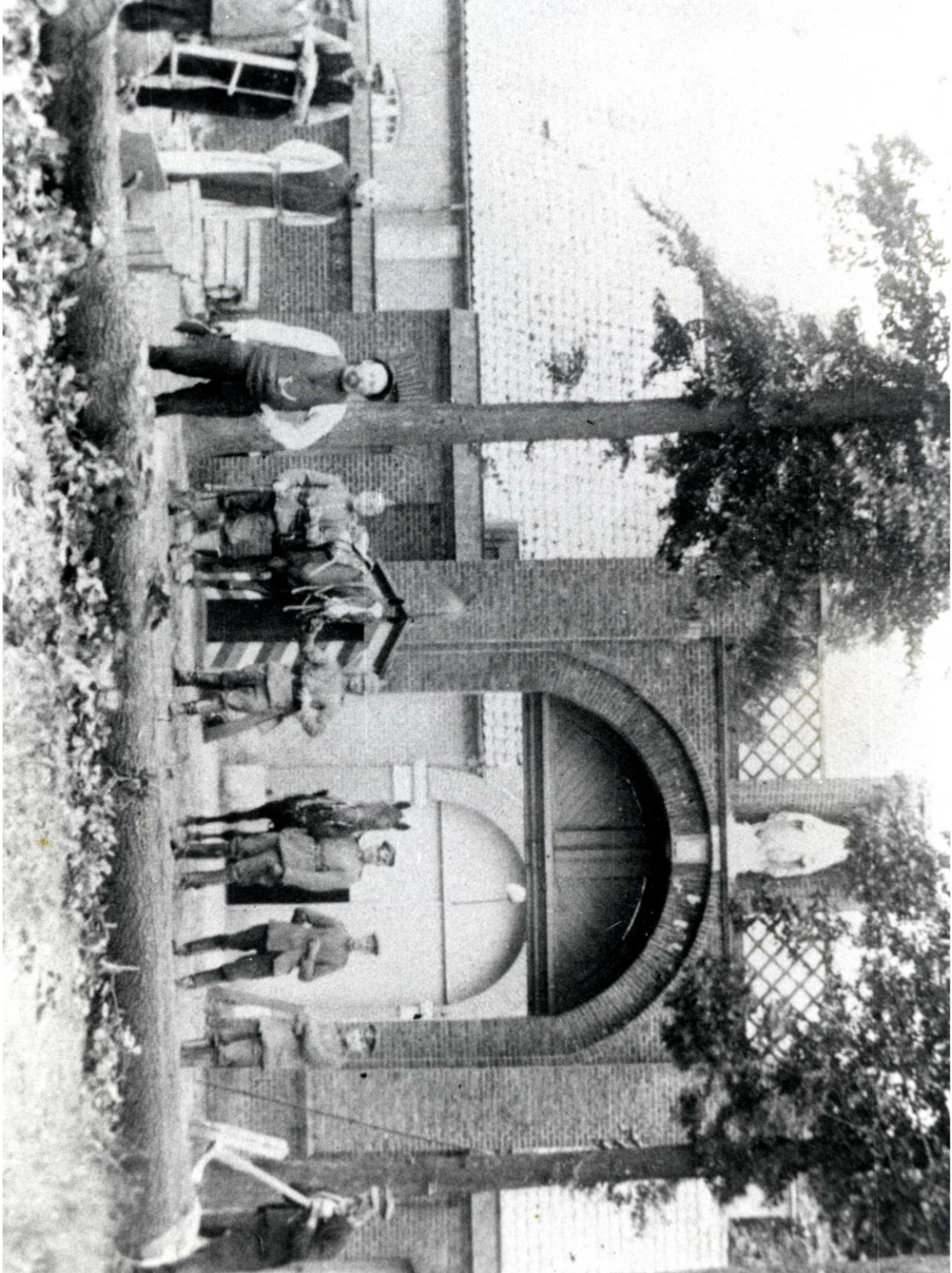
Kopieerblad 5: Achelse Kluis

Grenzeloze Herinneringen

Kopieerblad 5: Achelse Kluis

Grenzeloze Herinneringen

Dans les jardins de l'abbaye, qu'on nomme souvent l'« Ermitage de Achel » .

Le jardin était en tenaille hollandais, les fils électriques traversent la propriété ; au point où la frontière quinze le vengent, le mur de pierre est abattu. Les religieux qui sont restés au couvent sont séparés du cloître par le réseau. De l'autre côté, on voit un paysan belge.

Kopieerblad 5: Achelse Kluis

Grenzeloze Herinneringen

